

Scenariusz lekcji przyrodniczej

Formy ochrony przyrody w Polsce. Rezerwat przyrody Góra Uszeście

Autor: Tomasz Hryciuk

1. Cel ogólny: poznanie form ochrony przyrody

2. Cel nadrzędny: kształtowanie potrzeby kontaktu z przyrodą, zaciekawienie przyrodą najbliższej okolicy i jej znaczenie

3. Umiejętności ucznia:

Wiedza ogólna:

1. Poznaje i wymienia formy ochrony przyrody w Polsce.
2. Wyjaśnia, co to są parki narodowe, parki krajobrazowe, rezerваты przyrody, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, obszary Natura 2000, pomniki przyrody i rozumie potrzebę ich tworzenia.
3. Wskazuje i wymienia obszary chronione najbliższej okolicy.
4. Omawia sposoby zachowania się na obszarze chronionym.
5. Poznaje rodzaje ochrony na obszarach chronionych.
6. Wyjaśnia różnice między ochroną ścisłą, a ochroną czynną.

Wiedza lokalna: rezerwat przyrody Góra Uszeście

1. Określa rodzaje rezerwatów, i podaje rezerваты najbliższej okolicy.
2. Poznaje zasoby przyrodnicze rezerwatu przyrody Góra Uszeście.
3. Wymienia przykłady gatunków roślin i zwierząt charakterystycznych dla rezerwatu przyrody Góra Uszeście.
4. Poznaje formy czynnej ochrony przyrody na obszarach chronionych.
5. Wymienia działania ochrony czynnej na obszarze rezerwatu Góra Uszeście.



PL-BY-UA
2014-2020

Funded by
the European Union



4. Metody pracy:

- wykład
- pogadanka
- praca indywidualna i w grupach
- ćwiczenia praktyczne
- burza mózgów
- lekcja w terenie

5. Środki dydaktyczne - lekcja stacjonarna:

- mapa fizyczna Polski,
- mapa okolicy,
- szary papier,
- Poradnik lokalnej ochrony przyrody, Wydawnictwo Klubu Przyrodników
- strona www.ochronaprzyrody.gdos.gov.pl
- Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody
- karty pracy zawierające informacje o rezerwacie przyrody Góra Uszeście.

6. Środki dydaktyczne - lekcja w terenie:

- aplikacja do rozpoznawania gatunków roślin i zwierząt
- notatniki obserwatora przyrody
- aparat fotograficzny/telefon

7. Przebieg lekcji - lekcja stacjonarna

Nauczyciel:

- nauczyciel zapoznaje uczniów z tematem i celem lekcji,
- nauczyciel robi burzę mózgów i prosi uczniów o odpowiedzi na następujące pytania:
dlaczego należy chronić przyrodę? jaki jest cel ochrony przyrody?, jakie znają formy ochrony przyrody?,



**PL-BY-UA
2014-2020**

Funded by
the European Union



- uczniowie wypowiadają się na temat celowości ochrony przyrody,
- uczniowie na podstawie podręcznika i własnych wiadomości wymieniają formy ochrony przyrody,
- nauczyciel po krótkim wykładzie pokazuje lokalizację najwyższej formy ochrony przyrody jakim są parki narodowe oraz krajobrazowe występujące w województwie,
- Nauczyciel wymienia rodzaje rezerwatów i przedstawia rezerваты najbliższej okolicy,
- opisuje zasoby przyrodnicze rezerwatu przyrody Góra Uszeście.
- wymienia przykłady gatunków roślin i zwierząt charakterystycznych dla rezerwatu przyrody Góra Uszeście,
- opisuj formy czynnej ochrony przyrody na obszarach chronionych,
- wymienia działania ochrony czynnej na obszarze rezerwatu Góra Uszeście.

Praca indywidualna:

Zadanie nr 1

- należy połączyć nazwę formy ochrony przyrody z opisem:

| | | |
|--------------------------|--|---|
| park narodowy | | obszar wyróżniający się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, społecznymi, kulturowymi i edukacyjnymi, o powierzchni nie mniejszej niż 1000 ha, na którym ochronie podlega cała przyroda oraz walory krajobrazowe |
| rezerwat przyrody | | niewielkie powierzchniowo obiekty, ale cenne pod względem przyrodniczym, obszary mające znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej - naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka |

| | | |
|----------------------------|--|---|
| | | wodne, kępy drzew i krzewów, bagna |
| obszary Natura 2000 | | sieć obszarów, gdzie ochroną objęte są siedliska przyrodnicze i gatunki, które uważa się za cenne i zagrożone w skali całej Europy |
| użytek ekologiczny | | obszar zachowany w stanie mało zmienionym – ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi lub walorami krajobrazowymi |

Zadanie nr 2

- wytypuj cenny przyrodniczo obszar, który mógłby zostać formą ochrony przyrody oraz uzupełnij poniższą tabelkę:

| | | |
|----|---|--|
| 1. | Proponowana forma ochrony: | |
| 2. | Proponowana nazwa obszaru: | |
| 3. | Położenie geograficzne/administracyjne: | |
| 4. | Gatunki, roślin, zwierząt, grzybów: | |
| 5. | Unikatowość środowiska: | |
| 6. | Walory krajobrazowe: | |
| 7. | Walory kulturowe: | |
| 8. | Uzasadnienie objęcia ochroną: | |

Praca w grupie:

Zadanie nr 1

- nauczyciel dzieli klasę na grupy, po 4 osoby w grupie. Grupa na szarym papierze ma za zadanie odpowiedzieć na następujące zagadnienia:
- wymienienie form ochrony przyrody znajdujących się najbliżej swojej miejscowości,
- jakie są różnice między formami ochrony,
- jakie są ochrony na obszarach chronionych, oraz jakie są różnice między ochroną ścisłą, a ochroną czynną,
- jakie zasady obowiązują na danych obszarach chronionych.

Zadanie nr 2

- nauczyciel dzieli klasę na grupy, po 4 osoby w grupie,
- zabawa w parki i rezerваты tak jak gra państwa-miasta,
- uczniowie w rubrykach wpisują: park narodowy, rezerwat przyrody, obszar Natura 2000, roślina chroniona, zwierzę chronione.

Zadanie nr 3

- nauczyciel dzieli klasę na grupy, po 4 osoby w grupie,
- krótkie podsumowanie wiadomości o rezerwacie Góra Uszeście w formie sprawdzianu:
- jakiego typu jest to rezerwat?
- w którym roku został powołany?
- jakie rośliny chronione występują na terenie rezerwatu?
- jakie rodzaje ochrony czynnej są wykonywane na terenie rezerwatu?

8. Przebieg lekcji - lekcja w terenie

- nauczyciel zapoznaje uczniów z terenem rezerwatu,
- przedstawia jeszcze raz główne cechy rezerwatu oraz gatunki roślin i występujące na terenie rezerwatu,
- pokazuje skutki działań ochrony czynnej oraz co powstaje gdy tych działań się nie prowadzi,



PL-BY-UA
2014-2020

Funded by
the European Union



- uczniowie za pomoc aplikacji poznają gatunki występujące w rezerwacie,

9. Zadanie domowe

- wykonanie zielnika roślin,
- nauczyciel przydziela 5 różnych gatunków roślin każdemu uczniowi.

10. Opis rezerwatu przyrody Góra Uszeście

Położenie: Gmina Mielnik

Powierzchnia: 11,98 ha

Rok utworzenia: 1985

Typ rezerwatu: florystyczny

Cel ochrony: zachowanie stanowisk wielu rzadkich gatunków roślin kserotermicznych

Rezerwat przyrody Góra Uszeście położony jest w gminie Mielnik. Razem z Górą Rowską oraz zespołem przyrodniczo-krajobrazowym Głogi obejmuje najważniejsze (obok dolin dolnej Odry i dolnej Wisły) zgrupowanie muraw kserotermicznych w północnej Polsce. Rezerwat obejmuje dwa pagórki morenowe o stromych zboczach, tzw. Duże i Małe Uszeście znajdujące się na północnym obrzeżu wsi Mielnik. Są to najwyższe wyniesienia na terenie Wysoczyzny Drohickej. Duże Uszeście osiąga 204 m n.p.m., Małe Uszeście – 174 m n.p.m. Wyniesienia te leżą w ciągu moren czołowych stadiału Warty, zwanego też stadiąłem Mazowiecko-Podlaskim zlodowacenia środkowo-polskiego. Specyficzne warunki Góry Uszeście, podobnie jak i okolice Mielnika, spowodowały nagromadzenie w tym regionie wielu gatunków ciepłolubnych. Murawy w rezerwacie Góra Uszeście zajmują strome zbocza doliny Bugu i rozwijają się na podłożu kredowym, co sprzyja ich niezwykłemu bogactwu florystycznemu. Występują tam gatunki z polskiej „Czerwonej listy roślin zagrożonych wyginięciem”: sasanka łąkowa, wężymord stepowy, marzanka wonna, oraz inne gatunki rzadkie i chronione: goryczka krzyżowa, zawilec wielkokwiatowy a także m.in. czosnek skalny, aster gawędka, głowienka wielkokwiatowa gorysz siny, dziewanna fioletowa, tymotka Boehmera i inne.

Największym zagrożeniem dla występujących tu gatunków jest ich zanik ich skutek postępującej sukcesji wtórnej w postaci zarośli.

Rezerwat jest także udostępniony dla turystów. Taras widokowy **jest doskonałym punktem widokowym** na dolinę Bugu.



PL-BY-UA
2014-2020

Funded by
the European Union



Niniejsze scenariusze lekcji powstały w wsparciu finansowym Unii Europejskiej w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Polska – Białoruś – Ukraina 2014-2020.

Za treść scenariuszy lekcji odpowiada wyłącznie Stowarzyszenie „Lokalna Grupa Działania – Tygiel Doliny Bugu” oraz Agencja lokalnego rozwoju gospodarczego powiatu Kamionka – Bużańska i nie może być on odbierany jako odzwierciedlenie stanowiska Unii Europejskiej.

Ці плани уроків були розроблені за фінансової підтримки Європейського Союзу в рамках Програми транскордонного співробітництва Польща-Білорусь-Україна 2014-2020.

Зміст сценаріїв уроку є виключною відповідальністю Асоціація " Місцева група активної діяльності – Тигель Долини Бугу " та громадська організація «Агенція місцевого економічного розвитку Кам'янка - Бугського району», і його не можна тлумачити як відображення позиції Європейського Союзу.

These lesson plans have been developed with the financial support from European Union as a part of Cross Border Cooperation Programme Poland-Belarus-Ukraine 2014-2020.

The content of the lesson scenarios is the sole responsibility of the Association 'Local Action Group – Bug Melting Pot' and Agency of Local Economic Development of Kamionka Buzanska Poviat and it cannot be considered as a reflection of European Union's statement.



PL-BY-UA
2014-2020

Funded by
the European Union

